U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **A. P.**, zastoupen Mgr. Helenou Pindejovou, advokátkou se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 22. 11. 2022, č. j. 72 A 37/2022-16,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, Odboru cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort ze dne 19. 7. 2022, č. j. KRPM-102365-15/ČJ-2022-140022-SV, bylo žalobci (stěžovateli) uloženo správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců"), současně byla stanovena doba, po kterou nelze stěžovateli umožnit vstup na území členských států Evropské unie, a to v délce 12 měsíců. Správní orgán I. stupně zároveň podle § 118 odst. 3 zákona o pobytu cizinců stanovil stěžovateli dobu čtrnácti dnů od právní moci rozhodnutí k vycestování z území České republiky, přičemž současně určil, že se na stěžovatele nevztahují důvody znemožňující vycestování podle § 179 zákona o pobytu cizinců.

[2] Stěžovatel podal proti tomuto rozhodnutí blanketní odvolání, které žalovaná rozhodnutím ze dne 19. 9. 2022, č. j. CPR-29453-3/ČJ-2022-930310-V233, zamítla a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdila.

[3] Stěžovatel podal proti rozhodnutí žalované žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci, který ji rozsudkem ze dne 22. 11. 2022, č. j. 72 A 37/2022-16, zamítl. Krajský soud připomněl, že Moldavská republika (s výjimkou Podněstří, odkud stěžovatel nepochází) je na seznamu bezpečných zemí původu ve

vyhlášce č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, v relevantním znění (dále jen „vyhláška č. 328/2015 Sb.“), a stěžovatel navíc neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl v zemi původu čelit skutečnému nebezpečí ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců. Správní orgány proto nebyly podle § 120a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců povinny vyžádat si závazné stanovisko Ministerstva vnitra k posouzení otázky, zda je vycestování stěžovatele možné. Krajský soud dodal, že stěžovatel pochází ze severozápadní části Moldavské republiky, tedy z opačné strany země původu, než kde se při východní hranici Moldavské republiky nachází Podněstří. Krajský soud neshledal důvodnou ani zcela obecně formulovanou námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci.

[4] V kasační stížnosti stěžovatel namítá, že krajský soud se s jeho žalobními námitkami vypořádal nedostatečně. Správní orgány nezjistily skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, neboť zcela rezignovaly na posouzení toho, zda jsou v případě stěžovatele dány důvody znemožňující vycestování do Moldavské republiky, o čemž svědčí také to, že správní orgán I. stupně rozhodl o jeho vyhoštění již v průběhu dne, kdy proběhla pobytová kontrola, na jejímž základě byl zajištěn. Dle stěžovatele nebylo možné bez dalšího odkázat na to, že Moldavská republika je vyhláškou č. 328/2015 Sb. řazena mezi bezpečné země původu, neboť s ohledem na situaci na Ukrajině, která je danou vyhláškou rovněž stále řazena mezi bezpečné země původu, nelze tuto vyhlášku považovat za aktuální. Zároveň je nezbytné přihlédnout k tomu, že velká část Moldavské republiky hraničí právě s Ukrajinou, kde probíhá ozbrojený konflikt, a Podněstří je ovládáno proruskými separatisty. Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[5] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[6] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.); je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před krajským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[8] Výklad zákonného pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[9] Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti dostatečné argumenty svědčící pro její přijatelnost, byť je pravdou, že Krajský soud v Brně ve dvou věcech požádal Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o předběžných otázkách ve smyslu čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie, přičemž rozhodnutí Soudního dvora o těchto otázkách by mohlo být relevantní pro posouzení, zda si správní orgán I. stupně měl i v nynějším případě vyžádat závazné stanovisko Ministerstva vnitra k možnosti vycestování stěžovatele, nebo zda byl oprávněn si tuto otázku zhodnotit sám.

[10] Krajský soud v Brně totiž nejprve v jiné věci vyhoštění cizince usnesením ze dne 28. 2. 2022, č. j. 41 A 35/2021-27, předložil Soudnímu dvoru Evropské unie následující předběžnou otázku:

> *„Má být čl. 4 odst. 2 a 3 a čl. 5 in fine směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí ve spojení s čl. 2, čl. 4 a čl. 19 odst. 2 Listiny základních práv EU vykládán tak, že brání tomu, aby se při posouzení, zda rozhodnutí o navrácení podle čl. 6 směrnice 2008/115/ES nepovede k porušení zásady nenavracení, použil koncept bezpečné země původu podle čl. 36 a 37 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany v kombinaci se zúženou definicí zásady nenavracení zaměřenou jen na zákaz špatného zacházení podle čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod?“*

[11] Soudní dvůr řízení o dané předběžné otázce vede jako věc C-257/22, *CD proti Ministerstvu vnitra České republiky*. Podle názoru Krajského soudu v Brně je totiž třeba vyjasnit, zda v předběžné otázce zmiňované normy unijního práva brání tomu, aby členský stát pro účely posouzení, zda rozhodnutí o návratu cizince do třetí země nepovede k porušení zásady nenavracení, přenesl do návratového režimu koncept bezpečné země původu ze společného evropského azylového systému, a to v kombinaci se zúženým chápáním zásady nenavracení dle aktuálního znění § 179 zákona o pobytu cizinců, zaměřeného toliko na zákaz špatného zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Předložená předběžná otázka se tedy týká toho, zda je s unijním právem slučitelná právní úprava dle § 120a odst. 1 písm. b)

zákona o pobytu cizinců, který zakládá výjimku z povinnosti policie vyžádat si v řízení o správním vyhoštění závazné stanovisko Ministerstva vnitra k možnosti vycestování cizince v případě, že cizinec pochází z bezpečné země původu a neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven skutečnému nebezpečí podle § 179 zákona o pobytu cizinců, v kombinaci právě se zúženým pojetím důvodů znemožňujících vycestování cizince dle aktuálního znění § 179 zákona o pobytu cizinců.

[12] V další věci týkající se žádosti o mezinárodní ochranu cizince pocházejícího z Moldavské republiky Krajský soud v Brně usnesením ze dne 20. 6. 2022, č. j. 41 Az 14/2022-30, předložil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

> „*1. Má být kritérium určení bezpečných zemí původu pro účely čl. 37 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany v příloze I písm. b) k této směrnici – tedy že daná země poskytuje ochranu proti pronásledování nebo špatnému zacházení prostřednictvím dodržování práv a svobod stanovených v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, a to zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 uvedené úmluvy nelze odchýlit – vykládáno tak, že pokud země odstoupí od závazků podle Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod v případě ohrožení ve smyslu čl. 15 této úmluvy, pak již nesplňuje dané kritérium pro své označení coby bezpečné země původu?*
>
> *2. Má být čl. 36 a 37 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany vykládán tak, že brání tomu, aby členský stát označil určitou zemi jako bezpečnou zemi původu jen částečně s určitými teritoriálními výjimkami, v jejichž případě se domněnka, že je tato část země pro žadatele bezpečná, neuplatní, a pokud členský stát zemi s takovými teritoriálními výjimkami za bezpečnou označí, pak nelze dotčenou zemi jako celek pojímat coby bezpečnou zemi původu pro účely této směrnice?*
>
> *3. Je-li odpověď na některou ze dvou výše předložených předběžných otázek pozitivní, má být čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany ve spojení s čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie vykládán tak, že soud rozhodující o opravném prostředku proti rozhodnutí o zjevné nedůvodnosti žádosti podle čl. 32 odst. 2 uvedené směrnice, vydanému v řízení podle čl. 31 odst. 8 písm. b) této směrnice, musí k rozporu označení země za bezpečnou s unijním právem z uvedených důvodů přihlédnout z úřední povinnosti (ex officio) i bez námitky žadatele?*“

[13] Soudní dvůr řízení o daných předběžných otázkách vede jako věc C-406/22, *CV proti Ministerstvu vnitra České republiky*, přičemž je zřejmé, že první dvě z nich směřují přímo k posouzení, zda může být z hlediska v předběžných otázkách zmiňovaných norem unijního práva Moldávie označena Českou republikou jakožto členským státem EU za bezpečnou zemi původu za situace, kdy dle § 2 bodu 15 vyhlášky č. 328/2015 Sb. takto není označeno celé její území (je z něho vyjímán separatistický proruský region Podněstří) a kdy Moldávie učinila prohlášení dle čl. 15 Úmluvy, tedy z důvodu ohrožení dočasně odstoupila od některých svých závazků vyplývajících z Úmluvy a jejích protokolů (dle

čl. 15 odst. 2 Úmluvy tak nelze učinit pouze u absolutních závazků vyplývajících z čl. 2, 3, 4 odst. 1 a 7 Úmluvy).

[14] Nejvyšší správní soud tedy zvažoval, zda i v nynější věci dle § 48 odst. 3 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s. přerušit řízení a vyčkat rozhodnutí Soudního dvora o citovaných předběžných otázkách, dospěl však k závěru, že by takový postup byl v tomto případě nadbytečný a rozporný se zásadou ekonomie řízení. Odpověď Soudního dvora na uvedené předběžné otázky by sice mohla mít vliv, jak již bylo konstatováno, na posouzení procesní stránky nynějšího případu, nemohla by však jakkoli zasáhnout do hmotněprávního postavení stěžovatele. I pokud by totiž tato rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie vyústila v závěr, že v řízení o správním vyhoštění cizince není možné vycházet z konceptu bezpečné země původu způsobem, jak to činí účinná vnitrostátní právní úprava dle § 120a odst. 1 písm. b) ve spojení s § 179 zákona o pobytu cizinců, případně pokud by vůbec Moldavskou republiku (vzhledem k teritoriální výjimce či prohlášení moldavské vlády dle čl. 15 Úmluvy) nebylo možné považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), ve spojení s § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., a bylo by tedy třeba přijmout závěr, že si správní orgán I. stupně měl v rámci rozhodování o správním vyhoštění stěžovatele vyžádat závazné stanovisko Ministerstva vnitra k možnosti vycestování stěžovatele, nebylo by možné zároveň připustit, že by tento odlišný postup v daném řízení vedl k jinému rozhodnutí o věci samé, že by tedy mohly být shledány důvody znemožňující vycestování stěžovatele. K takovému závěru by totiž v tomto případě nemohlo vést ani takové posouzení možných důvodů znemožňujících vycestování stěžovatele jak policejními orgány, tak případně i Ministerstvem vnitra, které by se neodvolávalo na to, že Moldávie je považována za bezpečnou zemi původu.

[15] Je tomu tak proto, že stěžovatel v řízení před krajským soudem stejně jako v kasační stížnosti pouze v obecné rovině namítal, že v jeho věci měly být důvody znemožňující jeho vycestování důkladněji posouzeny a k tomu zjištěn aktuální skutkový stav v zemi původu, nicméně v řízení před správními orgány či v řízení před správní soudy sám ani nezmínil jakékoli skutečnosti, které by mohly vést k závěru, že by mu v případě navrácení do Moldavské republiky hrozilo ve smyslu § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců skutečné nebezpečí špatného zacházení rozporného s čl. 3 Úmluvy či že by byl případně dán jiný důvod, proč by navrácení stěžovatele do této země bylo v rozporu se zásadou *non-refoulement*, tedy zejména, že by ve smyslu čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků život či osobní svoboda stěžovatele byly v případě návratu do země původu ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení (srov. recentní rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2023, č. j. 5 Azs 96/2021-39). Naopak při svém výslechu v řízení o správním vyhoštění dne 19. 7. 2022 na otázku, zda se v případě návratu do země původu stěžovatel něčeho obává či má důvody, které mu brání ve vycestování, odpověděl, že se ničeho neobává a nemá ani žádný důvod se do země původu nevrátit. Dále stěžovatel uvedl, že bydlí v obci Hăsnăşenii Noi (oblast Drochia), kde žádný válečný konflikt není, a jedná se dle jeho slov o bezpečné místo, kde válka nehrozí. Na přímou otázku, zda by stěžovateli v případě návratu do země původu hrozilo mučení, trest smrti, nelidské či ponižující zacházení či jiné vážné nebezpečí, stěžovatel odpověděl, že mu tam nic takového nehrozí. V Moldavské republice dle své výpovědi nebydlí pouze proto, že chtěl se svou

přítelkyní vycestovat do zahraničí a vydělat si peníze na koupi automobilu, nicméně může se vrátit do domu své matky, kde je stále hlášen k pobytu.

[16] Je třeba dodat, že místo stěžovatelova pobytu, obec Hăsnăşenii Noi, v Moldavské republice se nenachází na území separatistického regionu Podněstří, podporovaného Ruskou federací, ani v jeho blízkosti, oblast Drochia s tímto regionem nesousedí. Stěžovateli lze jistě přisvědčit, že vyhláška č. 328/2015 Sb. je zastaralá přinejmenším v tom ohledu, že stále uvádí Ukrajinu jako bezpečnou zemi původu, ačkoli dle ustálené judikatury správních soudů vzhledem k aktuální bezpečnostní situaci na Ukrajině způsobené bezprecedentní vojenskou agresí Ruské federace již tuto zemi po 24. 2. 2022 za bezpečnou zemi původu (ani s teritoriálními výjimkami) rozhodně považovat nelze, naopak vzhledem k intenzivnímu ozbrojenému konfliktu i pokračujícím vzdušným útokům ozbrojených sil Ruské federace, které mohou zasáhnout jakékoli místo na Ukrajině, včetně civilních cílů, hrozí jejím obyvatelům přinejmenším skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu. Jak je však obecně známo z běžných sdělovacích prostředků, bezpečnostní situace v Moldávii (a zejména pak v oblastech, které nesousedí s Podněstřím, byť ani tam i přes zvýšené politické a etnické napětí ozbrojený konflikt zatím neprobíhá) je odlišná a nemůže být sama o sobě, bez jakýchkoli kvalifikovaných skutečností, jež by se týkaly osobní situace stěžovatele a jež by vyplynuly z jeho výpovědi či z jiných podkladů, důvodem znemožňujícím jeho vycestování do země původu. Moldávie není v současné době vystavena přímé vojenské agresi ze strany Ruské federace a byť její demokratická proevropská vláda právem pociťuje ohrožení země zejména destabilizujícími „hybridními“ aktivitami Ruska (dezinformačními kampaněmi, kybernetickými útoky, ekonomickým nátlakem, skrytou i veřejnou podporou proruských politických subjektů atd.), a proto přistoupila za účelem možnosti účinnější obrany vůči těmto hrozbám též k omezení svých lidskoprávních závazků ve smyslu čl. 15 Úmluvy, přímé vojenské napadení Moldávie Ruskem v nejbližší budoucnosti není pravděpodobné už jen z toho prostého důvodu, že ruské ozbrojené síly, vzhledem ke svým vojenským neúspěchům a porážkám na území Ukrajiny, kde je ukrajinská armáda dokonce donutila stáhnout se zpět na levý břeh Dněpru, nemají k moldavskému území (s výjimkou početně omezených jednotek dislokovaných v Podněstří) přístup a muselo by dojít ke zcela zásadnímu obratu ve vývoji ukrajinské války ve prospěch Ruské federace, aby se tato situace změnila. Takovému obratu prozatím nic nenasvědčuje. Za této situace a vzhledem k citované výpovědi stěžovatele v řízení o správním vyhoštění (jakož i blanketnímu odvolání) lze konstatovat, že se správní orgány možnými důvody znemožňujícími vycestování stěžovatele zabývaly sice stručně, ale dostatečně a vyšly z dostatečně zjištěného skutkového stavu.

[17] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost za daných okolností svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[18] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, publ. pod č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se

tedy opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, měla by tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložila. Ze spisu však nevyplývá, že by jí v tomto řízení jakékoli náklady vznikly, proto jí soud jejich náhradu nepřiznal.

P o u č e n í :
Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 4. května 2023

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu